

3. Baujer, I. (2009). Pochemu ja chuvstvujju, chto chuvstvuesh' ty. Intuitivnaja komunikacija i sekret zerkal'nyh neironov. SPb.: Vernera Regena. 112 s. (in Russian).
4. Busel, V. T. (2005). Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukraïnskoï movy. Kyiv, Irpin: Perun. 1728 s. (in Ukrainian).
5. Zalevskaĵa, A.A. (2000). Vvedenie v psiholingvistiku. Moskva: Ros. gos. gumanit. un-t. 382 s. (in Russian).
6. Zalevskaĵa, A.A. (2013). «Zhivoj polikodovyj ĵipertekst» kak «vnutrennij kontekst» processov poznaniĵa i obshheniĵa. *Challenges of information society and applied psycholinguistics – Proceedings of the X International Congress of the International Society of Applied Psycholinguistics*. Moskva: RUDN – Institute of Linguistics RAN – MIL. S. 59. (in Russian).
7. Karpa, I.B. (2012). Modeli interaktyvnoi virtualnoi komunikatsii v informatsiino-dovidkovomu servisi yahoo!answers. *Nova filolohiia*. Zaporizhzhia: ZNU. №50. S.48-51. (in Ukrainian).
8. *Novyny Ukrainy vid LB.ua: operatyvna analytika ukraïnskoï polityky, ekonomiky, novyny kultury ta sportu* [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://ukr.lb.ua/> (in Ukrainian).
9. *Novyny UNIAN. Ostanni novyny Ukrainy ta svitu* [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu : <http://www.unian.ua/> (in Ukrainian).
10. *Ostanni novyny Ukrainy ta svitu. Korrespondent.net – svizhi novyny dnia* [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://korrespondent.net/> (in Ukrainian).
11. Ramachandran, V.S. (2012). Mozg rasskazyvaet. Chto delaet nas ljud'mi. Moskva: Kar'era Press. 422 s. (in Russian).
12. Jakoboni, M. (2011). Otrazhajas' v ljudjah : Pochemu my ponimaem drug druga. Moskva : OOO «Junajted Press». 366 s. (in Russian).

УДК 81'373

**ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ МІКРОПОЛЕ «ПАТРІОТ
ЯК ТАКИЙ» У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЕСЕЇСТИЦІ
(на матеріалі творчості І. Андрусяка, А. Бондара, Р. Гладиша,
А. Дністрового, Ю. Издрика, В. Неборака та С. Процюка)**

Олег Антіпов
(Луганськ, Україна)

Художня публіцистика, творена письменниками, характеризується прямим втручанням у явища життя суспільства. Вона формує громадську думку, має потужний вплив на національно-зорієнтованих особистостей. У статті представлено потрактування поняття «лексико-семантичне поле в сучасному мовознавстві, «есе» у сучасному літературознавстві та феномена «патріотизм» у лексикографічних джерелах помежів'я ХХ-ХХІ ст. На матеріалі сучасної

української есеїстики здійснено дослідження лексико-семантичного мікрополя «патріот як такий» – складника лексико-семантичного поля «патріот», визначено семми як репрезентанти поняття «патріот» та семи, якими есеїсти збагатили досліджуване поле. Феномен патріотизму корельований з такими ключовими поняттями як Батьківщина та Вітчизна та має велике значення для відродження української національної ідеї.

Ключові слова: лексико-семантичне поле, лексико-семантичне мікрополе, патріот, есе, семема, сема, синонім.

Художественная публицистика, что создается писателями, характеризуется прямым вмешательством в явление жизни общества. Она формирует общественное мнение и влияет на национально-ориентированную личность. В статье рассматривается вопрос о толковании лексико-семантического поля в современном языкознании, эссе в современном литературоведении и феномена патриотизма в лексикографических источниках XX – начала XXI вв. На основе современной украинской эссеистики было совершено исследование лексико-семантического микрополя «патриот как такой» – составляющего компонента лексико-семантического поля «патриот», определено семемы как репрезентанты понятия «патриот» и семы, которыми писатели расширили исследуемое поле. Феномен патриотизм объединяет такие ключевые понятия как Родина и Отчизна и имеет важное значение для возрождения украинской национальной идеи.

Ключевые слова: лексико-семантическое поле, лексико-семантическое микрополе, патриот, эссе, семема, сема, синоним.

Art publicistic, created by writers, is characterized by direct influence into the phenomenon of the society. It forms people thinking, has strong influence onto the nationally oriented persons. In the article represented interpretation of the meaning «lexical and semantic field patriot» in modern lexicology, «essay» in modern literature and phenomenon «patriotism» in lexical graphical sources on the border oh the XX – XXI centuries. On the basis of the modern Ukrainian essays was made the researching of the lexical and semantic field «patriot as he is» – the component of lexical and semantic field «patriot», identified sememes as representatives of the meaning «patriot» and semes by means of which writers enriched the researching field. The phenomenon of patriotism is colored with such key words as Motherland and Native country and has a great importance for the renaissance of the Ukrainian idea.

Key words: lexical and semantic field, lexical and semantic micro-field, patriot, essay, sememe, seme, synonym.

Актуальність дослідження і постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку лінгвістичних та літературознавчих дисциплін актуальними стають дослідження художньої (письменницької) публіцистики, оскільки ще в XIX ст. слово письменника було забороненим для масового читача та замовчувалося, а зараз аналіз таких текстів може дати важливі відомості про жанри публіцистичного стилю, мовно-стилістичну систему взагалі та індивідуальний стиль того чи того письменника-публіциста, його національні пріоритети, громадянські позиції у країні зокрема, виявити погляд письменника на причини й наслідки нагальних проблем суспільства.

В Україні публіцистика посідала особливе місце в духовному житті нації. В. Здоровега пояснює це щонайменше двома причинами: історичною долею та своєрідною ментальністю народу, який був позбавлений «протягом століть власної державності. За таких умов українська нація «своє духовне утвердження і свій самозахист шукала у народній творчості та публічному слові [Здоровега 2004: 225].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна письменницька публіцистика є ефективним інструментом осмислення соціального життя, оскільки її тексти відзначаються специфічністю позиції автора, оригінальним підходом до бачення й подачі суспільно вагомих проблем, вибору матеріалу та здатністю впливати на читача. Письменницька публіцистика стає орієнтиром у процесі формування масовою аудиторією своєї позиції щодо соціального життя та джерелом, яке провокує роздуми про стан розвитку суспільства та визначення його перспектив.

Національний світогляд українського народу формували та продовжують формувати саме письменники-публіцисти, які були ближчі до громадськості, на відміну від європейців, чий світогляд формували науковці на університетських кафедрах [Шлемкевич 1958: 128].

Нині одним із морально-етичних компонентів колективної свідомості нації є шанування материнської мови, любов до Батьківщини, боротьба за національну свободу держави, її культуру, тобто почуття патріотизму, яке зазвичай посилюється у кризові й перехідні етапи розвитку суспільства, у періоди соціально-політичних змін. Одним із таких періодів для України є сучасність. Наявність феномена патріотизму в громадян,

яке органічно пов'язане з безкорисливою любов'ю до рідної землі, малої й великої Батьківщини, відданістю й служінням інтересам держави, вірністю своєму народу, його історичним традиціям та культурі, є основою економічного, соціокультурного, матеріального й духовного розквіту будь-якої держави.

Отже, головним джерелом висвітлення феномену патріотизму як репрезентанта національного світогляду була й залишається література, зокрема художня публіцистика, покликана формувати громадську думку.

Незважаючи на те, що серед науковців й досі точаться суперечки щодо визначення жанрів письменницької публіцистики, загальноновизнаними серед них на сьогодні є нарис, фейлетон, памфлет та есе тощо.

Одним із найпоширеніших жанрів сучасної української художньої публіцистики є есе, що «нагадує лірику – зримою чи й прихованою авторською присутністю у тому, що він описує чи виписує [Неборак 2007: 233]. Визначальними рисами есе є незначний обсяг, конкретна тема, подана в суб'єктивному тлумаченні, вільна композиція, логічний виклад.

Жанр есе передбачає свободу творчості автора, який не претендує на вичерпне та визначальне трактування теми, адже це лише міркування письменника про почуте чи побачене. Есеїсти діляться своїми враженнями, у розмовній манері трактують філософські, естетичні, моральні й соціальні проблеми. Це межовий жанр, що виникає на перетині художньої й наукової прози, тобто як жанровий різновид явища так званого художнього документалізму.

На жаль, у цьому жанрі на помежів'ї XIX–XX ст. письменники-публіцисти не працювали, однак у сучасній українській літературі есеїстів не бракує. Г. Швець стверджує, що українська есеїстика останнім часом переживає розквіт: «проза заповнює лакуну вільного, інтелектуального, позначеного непогамовною суб'єктивністю письма, розвиток якого був неможливим за умов регламентованості заідеологізованої культури [Швець 2006: 1]. Є. Червоноіваненко зауважує глибинну зацікавленість в есеїстиці сучасної культури, спорідненість різнорівневих процесів, обрання саме есею як форми художньої саморефлексії літератури, що стоїть на межі кардинальних естетичних змін [Червоноіваненко 2010: 125].

Дослідження феномена патріотизму та лексеми «патріот», їх репрезентації в письменницькій публіцистиці, на нашу думку, доцільно здійснювати крізь призму лексико-семантичного поля (ЛСП) як складника мовної картини світу, що в українській лінгвістиці й досі залишається актуальним.

ЛСП – поняття дуже містке; у ньому широко представлені явища синонімії, антонімії, проблема співвідношення слова та поняття. Об'єднання слів у ЛСП можливе лише «за наявності спільних значеннєвих сем, що забезпечують семантико-сміслові зв'язки в межах утвореної одиниці [Жилко 1971: 25]. У сучасному мовознавстві ЛСП потрактовують як «сукупність мовних одиниць, переважно лексичних, об'єднаних спільністю змісту, одним поняттям, функціональною подібністю позначуваних явищ [Єрмоленко 2001: 131]; «парадигмальне об'єднання одиниць певної частини мови за спільністю інтегрального компонента значення [Селіванова 2011: 327].

Отже, зважаючи на вищевикладені дефініції, ми визначаємо ЛСП як структуру, системне утворення лексичних одиниць, що є фрагментом мовної картини світу, складники якої об'єднані за ієрархічним принципом.

Методи та методики дослідження. У середині ЛСП учені традиційно виділяють лексико-семантичні мікрополя (ЛСМП) за допомогою семантико-логічного критерію, в основі якого лежить запропонований Ш. Баллі принцип ідентифікації [Баллі 1961: 128–168]. Суть цього принципу зведена до відшукування слова-ідентифікатора, що виражає поняття, ідею в найбільш загальній формі. ЛСМП є меншими за обсягом сукупностями лексичних одиниць. Це ієрархічно організоване семантичне об'єднання, елементи якого пов'язані за інтегральною ознакою, що виражена його домінантою – ядерною лексемою, або гіперонімом.

Мета і завдання статті. Метою нашої розвідки є моделювання ЛСМП «патріот як такий» на матеріалі сучасної української есеїстики, що є одним із репрезентантів ЛСП «патріот».

Обґрунтований виклад основного матеріалу і отриманих результатів. Складниками ЛСМП «патріот як такий» виступають семи, якими письменники розширили межі та збагатили ЛСП, а їх сукупність становлять семеми, що були визначені через потрактування лексеми патріот у сучасних лексикографічних

джерелах: «Патріот. 1. Той, хто любить свою Батьківщину, відданий своєму народові, готовий заради них на жертви і подвиги. 2. перен. Людина, яка палко любить що-небудь, віддана якійсь справі (патріот міста та ін.) [ВТССУМ 2007: 894].

Так, у межах семени «хто любить свою Батьківщину» нами були виділені такі семи:

- 'поборник незалежності': «...Як тільки Союз почав валитися, всі вони одразу ж стали палкими поборниками незалежності» [Андрусак 2011: 70]; «Я не обіцяю вам ніяких привілеїв і почестей, окрім одного – чесно померти за незалежність Української держави» [Процюк 2010: 101];

- 'хто турбується за Україну': «Цього немолодого чоловіка постійно наснажувала ідея <...> соборності Вітчизни...» [Процюк 2010: 102]; «Він боявся за долю, майбутнє своїх дітей, за долю України загалом» [Гладиш 2010: 38];

- 'хто любить свій край (країну)': «Мені не раз доводилося спостерігати за людьми, які поверталися додому після тривалих мандрів чужими краями. Я бачив, як змінюються їхні обличчя, коли вони визирають із ілюмінатора на Дніпро. Як їм на очі навертаються сльози, коли шасі літака торкається землі бориспільського аеропорту» [Бондар 2012: 45].

З огляду на опрацьований матеріал ми доходимо висновку, що в сучасній українській есеїстиці активно представлений феномен любові до малої Батьківщини. Так, Ю. Іздрик є патріотом своєї батьківської хати, наприклад: «...Я народився, виріс і донині мешкаю в <...> хуцувці. І люблю її, як кожна людина любить свій дім» [Іздрик 2009: 194]. Також письменники своєрідно висловлюють власне почуття любові до своїх рідних міст, як-от: «...З того часу я люблю Львів тупою пристрастю безмозкого мазохіста» [Іздрик 2009: 129]; «Можеш народитися в Алма-Аті, приїхати до Львова, полюбити у свій спосіб Львів – і станеш львів'янином» [Неборак 2007: 5]; «Усвідомлюю, що живу в своєму рідному місті, яке для мене – найкраще в світі» [Неборак 2007: 31]; «Місто Ніжин я не можу забути, воно для мене таке ж рідне, як і австрійські «моменти» Тернополя, Бережан, Львова» [Дністровий 2010: 3]; «Однак потяг завжди рухатиметься свої 12 годин, особливо часто гальмуючи на станціях моєї рідної Подільської височини, де цього літа на полях особливо ясно вродили маки. <...> Назавжди полишаючи

малу Батьківщину, все одно часом туди повертаєшся» [Бондар 2012: 39, 43] та ін.

Проблема патріотизму в есеїстичній творчості сучасних українських письменників постає через еволюції феномена, стосунків України з Росією та Польщею, концепту Європи, відношення народу до своєї країни тощо.

Есеїст С. Процюк, осмислюючи природу та поведінку людини через психоаналіз, або як стверджує – «душезнавство, вважає, що слово *патріот* нині в Україні є девальвованим» [Процюк 2011: 185].

В есеїстичному доробку А. Дністрового феномен патріотизму представлений через відношення людей до незалежної України, свого міста, поцінуванні традиції народу та його надбання. «Справжній патріот України, після здобуття неї незалежності, – пише письменник, – повинен шанувати, висунути на перший план, такі цінності: «*національне минуле*», «*національні герої*», «*національна пам'ять*», «*національна культура*, «*рідна мова*», «*народні звичаї та фольклор*» [Дністровий 2010: 212-213]. Одночасно письменник ототожнює феномен патріотизму із сепаратизмом, тобто відокремленням від загальної держави та створенні окремої самостійної, «відчуваючи себе щасливим закарпатським сепаратистом» [Дністровий 2010: 114].

У сучасному художньо-публіцистичному дискурсі трапляються контексти, що побудовані на основі антитези. Наприклад: «*На прохання внутрішнього цензора слово «любов» у цьому тексті замінено словом «байдужість»*. <...> У контексті патріотизму. Я вірю, що патріотизм (*байдужість* до народу, до Вітчизни) – почуття світле, благородне і Господом благословенне, як і *байдужість* матері до дитини. <...> Людина, не *байдужа* до Вітчизни, – підозріла» [Іздрік 2009: 214, 225].

Публіцисти часто вдаються до використання такої мовної фігури як епітет-оксиморон, «в якій поєднуються два протилежних поняття за змістом, що в сукупності дають нове поняття [Пономарів 1993: 70], оскільки вона надає мовленню витонченості і є сильним, емоційно загостреним, лаконічним засобом контрастного зіткнення понять. Так, у сучасній українській публіцистиці зустрічаємо епітет-оксиморон *проскрибований патріот*: «*Анна Політковська* <...> була останнім у Росії – а може, й у світі – справжнім журналістом.

<...> Силою слова готова була стати на захист скривджених, гнаних, переслідуваних. Десятки, якщо не сотні людей зобов'язані їй життям – у прямому, безпосередньому значенні цього слова. <...> Анна Політковська в її власній країні була – та навіть і тепер, по смерті, залишилася – **«проскрибованою»**. <...> У суспільстві, де патріотизм стає тотожним шовінізмові, Анна Політковська **не була «патріоткою»**, тож мусила **бути «проскрибованою»** [Андрусак 2011: 137–138]. У лексикографічних джерелах зазначено: «проскрипція – у деяких державах – список, до якого внесено прізвища підозрілих осіб; публічне засудження і переслідування осіб, внесений у такий список [ВТССУМ 2007: 1168].

З огляду на опрацьований матеріал ми доходимо висновку, що художньо-публіцистичний доробок письменників дозволяє значно розширити межі дефініції поняття *патріот*, що зафіксоване в сучасних словниках. Отже, письменники *патріотами* називають людей, «небайдужих до психологічного клімату в країні, де проживають вони та їхні діти [Процюк 2010: 80]; «готових працювати навіть задурно в ім'я любові до Вітчизни» [Процюк 2011: 139]; які «не вимагають гонорарів за свій патріотизм» [Процюк 2011: 181]; які дбають про культуру свого письма [Дністровий 2010: 220]; стараються для рідного українського народу [Андрусак 2011: 147]; які готові «силою слова стати на захист скривджених, гнаних, переслідуваних [Андрусак 2011: 137]; є потрібними і корисними своєму народу [Бондар 2012: 61].

У сучасному мовознавстві традиційною є думка, що виділення в тексті епітетів, які є однією з його ознак, доцільно здійснювати методом семантичного поля. Такого підходу у своїх роботах дотримуються М. Братусь, Л. Дяченко-Лисенко, С. Єрмоленко, В. Красавіна, Н. Сидяченко, Л. Шутова та ін. У системі епітетів відображено стиль письменника, епохи, літературного напрямку, вони допомагають акцентувати увагу на певному явищі з-поміж інших, точніше передають думку, надають мові образності, емоційності та виразності. На сьогодні в лінгвістиці немає однозначного тлумачення епітета. Проте, на нашу думку, найширшим є твердження О. Селіванової. Дослідниця звертає увагу на те, що епітет виконує функцію означення або обставини в реченні, що вживають не обов'язково

в переносному значенні; епітет «у широкому розумінні є не лише метафорою чи метонімією, а й будь-яким емоційно-оціночним й експресивним атрибутом [Селіванова 2011: 153].

Так, у сучасній українській есеїстиці ядерні лексеми *патріот* і *патріотизм* означені прикметниками з різною частотою вживання та, як правило, пейоративно забарвлені: сивоголовий патріот («Хоча і буйночубих, і **сивоголових патріотів**, які ревно продовжують любити Україну-Русь, «як хліб і кусень сала» (тобто – як «хлібну» посаду, як можливість дерти з брата шкуру...), і за наших незалежницьких часів не бракує [Неборак 2007: 101]), підпільний патріот («...Пам'ятаю власну першу поїздку до Києва, тобто до радянського Києва. Це був 1980, монументальна пропаганда у зв'язку з Олімпіадою у Москві... Тоді у непереможності імперії міг би тоді засумніватися хіба що **підпільний патріот**, готовий навіть прийняти смерть, але не зрадити переконанням... [Процюк 2010: 127]), непохитний патріотизм («Часто навіть з начебто благородними пориваннями стоїть холодна, або і бездушна, нарцистична експлуатація інших людей, за **непохитним патріотизмом** – банальне бажання влади і впливу... [Процюк 2010: 42]) та ін.

Під синонімією в сучасному мовознавстві розуміють «збіг мовних одиниць у їхньому основному значенні і збереження різниці між ними в значенневих відтінках і стилістичному забарвленні» [Єрмоленко 2001: 154]. Потрапляючи в контекст, синонім втрачає деякі компоненти словникового значення та може набувати компонентів значення свого словникового аналога, тобто синонім стає контекстуальним, у якому нейтралізація семантичних відмінностей відбувається в межах лише якогось одного конкретного контексту або ситуації.

Опрацьований матеріал засвідчує, що в межах ЛСМП «патріот як такий», окрім денотата (лексем *патріот/патріотизм*), входить низка синонімічних їм утворень. Найуживанішими серед них є іменники *українець* («В усьому іншому він – стовідсотковий **українець** і *патріот*, яких мало» [Бондар 2012: 20]; «Шевченко – великий **українець**» [Процюк 2010: 74]) та борець («Це не та держава, за яку **боролися** Січові стрільці та бійці УПА. <...> Коли буде держава, за яку **боролися** Вітовський і Бандера? [Бондар 2012: 35]); націоналізм («Були ми з братом малими й любили футбол. Тоді це було нормою – вболівати за український

футбол і київське «Динамо». Це була єдина можлива форма націоналізму» [Бондар 2012: 67]) та ін.

Отже, у межах ЛСМП «патріот як такий» денотат представлений і як борець за правду та волю, якому не байдужа ситуація в Україні, і як член української громади, готовий служити на користь Вітчизни та малої Батьківщини. У сучасній художній публіцистиці справжній патріот репрезентований як людина, яка має бажання й здатна захищати права знедоленого народу та покращувати його добробут.

Письменники своїм публіцистичним словом зробили вагомий внесок у розвиток національної та соціальної свідомості українського народу. Своєю діяльністю вони вказують на широкі горизонти національно-культурного відродження українського народу, стаючи на позиції демократичного націоналізму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрусяк І. Дуби і леви: статті та есеї / Іван Андрусяк. – К. : Грані-Т, 2011. – 168 с.
2. Балли Ш. Французская стилистика / Ш. Балли. – М. : Иностр. литературара, 1961. – 304 с.
3. Бондар Андрій. Морквяний лід. Збірка. – К. : Нора-Друк, 2012. – 208 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з доп., допов. та CD) / Уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. – К. ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. – 1736 с.
5. Гладиш Р. В. Іржа : есеї, оповідання. – Львів : СПОЛОМ, 2010. – 136 с.
6. Дністровий А. Письмо з околиці: статті та есеї [Текст] / Анатолій Дністровий. – К. : Грані-Т, 2010. – 240 с.
7. Жилко Ф. Т. Про семантичні поля української мови [Текст] / Ф. Т. Жилко // Українська мова і література в школі. – 1971. – №12. – С. 25–32.
8. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів : ПАІС, 2004. – 268 с.
9. Издрик, Юрко. Флешка-2GB [Текст] : [Збірка есеїв] / Юрко Издрик. – К. : Грані-Т, 2009. – 248 с.
10. Неборак В. А. Г. та інші речі [Текст] / Віктор Неборак. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2007. – 300 с.
11. Пономарів О. Д. Стилистика сучасної української мови: Підручник. – К. : Либідь, 1993. – 248 с.
12. Процюк С. Аналіз крові [Текст] / Степан Процюк. / К. : Грані-Т, 2010. – 144 с.
13. Процюк С. Тіні з'являються на світанку : есеїстика / С. В. Процюк. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2011. – 216 с.
14. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. – Полтава : Довкілля-К, 2011. – 844 с.
15. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / за ред. С. Єрмоленко. – К. : Либідь, 2001. – 221 с.
16. Червоноіваненко Є. Прагнути мислити... / Є. Червоноіваненко [Садыкова Л. В. Русское эссе XX века: Художественное своеобразие] // Слово і час. – 2010. – №4. – С. 124–125.

17. Швець Г. Д. Есеїстика Василя Барки: жанрова специфіка та проблематика: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.01.01 «Українська література» / Г. Д. Швець. – К., 2006. – 20 с.
18. Шлемкевич М. Новочасна потуга (Ідеї до філософії публіцистики) / Микола Шлемкевич // Шлемкевич М. Верхи життя і творчості: Промови – Доповіді. – Нью-Йорк – Торонто. – 1958. – С. 109–146.

LITERATURA

1. Andrusiak I. (2011). Duby i levy: staty ta essei / Ivan Andrusyak. K.: Grani-T. 168 s. (in Ukrainian).
2. Bally Sh. (1961). Franzuskaya stilistika / Sh. Balli. M.: Inostr. literature. 304 s. (in Russian).
3. Bonin dar A. (2012). Morvyanuy lid. Zbirka. K.: Nora-Druk. 208 s. (in Ukrainian).
4. Busel V. T. (2007). Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy. K.: Perun. 1736 s. (in Ukrainian).
5. Hladysh R. V. (2010). Irzha : essei, opovidannya. Lviv: SPOLOM. 136 s. (in Ukrainian).
6. Dnistroyiy A. (2010). Pusmo z okoluci : staty ta essei. K.: Grani-T. 240 s. (in Ukrainian).
7. Yermolenko S. Y., Bybyk S. P., Todor O. G. (2001). Ukrainska mova: Korotkyi tлумachnyi slovnyk lingvistychnyh terminiv. K.: Lybid. 224 s. (in Ukrainian). (in Ukrainian).
8. Zhylko F. T. (1971). Pro semantychni polya ukrainskoi movy [Tekst] / F. T. Zhylko // Ukrainskamova i literatura v shkoli. №12. S. 25–32. (in Ukrainian).
9. Zdorovega V. Y. (2004). Teoriya i metodyka zhurnalistskoyi tvorchosti: Pidrychnyk. 2-ge vyd., pererob. i dopov. Lviv: PAIS. 268 s. (in Ukrainian).
10. Izdryk, U. (2009). Fleshka-2GB [Tekst]. K.: Grani-T. 248 s. (in Ukrainian).
11. Neborak V. A. (2007). A.G. ta inshi rechi. Ivano-Frankivsk.: Lileia-NV. 300 s. (in Ukrainian).
12. Ponomariv O. D. (1993). Stylistyka sychasnoi ukrainskoi movy. K.: Lybid. 248 s. (in Ukrainian).
13. Protsuk S. (2010). Analiz krovi. K.: Grani-T. 144 s. (in Ukrainian).
14. Protsuk S. (2011). Tini zvyayutsya na svitanku : eseistyka. Lutsk: PVD Tverdnyya. 216 s. (in Ukrainian).
15. Selivanova O. O. (2011). Lingvistychna entsyklopediya. Poltava: Dovkillya-K. 844 s. (in Ukrainian).
16. Chervonoivanenko Y. (2010). Prahnuty myslyty... // Slovo i chas. №4. S. 124–125. (in Ukrainian).
17. Shvets G. D. (2006). Eseyistyka Vasulya Barku: zanrova spetsyfika ta problematyka: avtoreferat disertatsiji na zdobutya nauk. stupenya kand. filil. nauk. K. 20 s. (in Ukrainian).
18. Shemkevych M. (1958). Novochasna potuga (ideyi do filosofiyi publitsystyky). Toronto. S. 109–146. (in Ukrainian).